

Міністерство освіти і науки України
Кіровоградська льотна академія
Національного авіаційного університету
Український державний центр туризму і краєзнавства
учнівської молоді
Федерація спортивного туризму України
Газета «Краєзнавство. Географія. Туризм»

теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

2-3 квітня 2015 року

Кіровоград – 2015

..... 6
..... 14
ість 20
..... 25
..... 29
..... 36
й у 46
ний 53
..... 60
ого 70
і в 77
рині 85
і 91
..... 99
..... 106
огій 113

ні 120
..... 125
..... 138
гь. 146
..... 152
іал 157

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Економічні проблеми, менеджмент та маркетинг в туризмі

Нещипко С.М. Туристичний кластер як інноваційний шлях розвитку туризму в Кіровоградському регіоні	6
Валенський А.В. Оцінка ефективності впровадження інновацій в сферу менеджменту туризму.....	14
Заставецька О.В., Дударчук К.Д., Ткач Д.В. Інвестиційна привабливість рекреаційної сфери Тернопільської області.....	20
Заставецька Л.Б., Заставецький Т.Б. Застосування SWOT-аналізу для визначення передумов розвитку туризму в регіоні.....	25
Бондар Ю.А. Міжнародний туризм у контексті сталого розвитку економіки зовнішньоекономічної діяльності України	29
Смирнов І.Г. Логістичне управління в круїзному туризмі: світовий та український досвід	36
Сікорка Ю.В. Напрями використання сучасних інформаційних технологій у сфері туристського бізнесу.....	46
Смугач З.В., Легінькова Н.І., Ситник О.Ю. Соціальні інновації в якісний розвиток персоналу туристичних підприємств: регіональний аспект	53
Письменна М.С., Ермоленко-Князева Л.С., Козир І.С. Інструменти Інтернет-маркетингу в плануванні діяльності туристичних підприємств.....	60
Пацюк В.С. Брендинг Кривого Рогу як засіб покращення його туристичного іміджу	70
Арапов О.С. Особливості оцінки конкурентоспроможності підприємства в сфері туризму	77
Середя Н.М. Стратегія розвитку зовнішньоекономічної діяльності в доктрині міжнародного маркетингу	85
Дорошенко Т.М. Перспективи розвитку туристичної діяльності в Україні.....	91
Сута М.В. Особливості автобусних турів країнами Європи як важлива складова сучасного розвитку туризму.....	99
Воронка А.С., Зігунова І.С. Значення об'єктів-брендів у маркетинговій політиці регіонального туризму.....	106
Соколовський В.А., Сагун А.О. Варіанти застосування сучасних технологій для маркетингової діяльності тур підприємств	113

СЕКЦІЯ 2. Географія туризму та рекреації

Афоніна О.О., Флюненко І.М. Оригінальні архітектурні монументи та культурні пам'ятники як специфічний ресурс розвитку туризму в Україні	120
Волошин І.М. Туристичні ресурси Кіровоградщини та їх геопросторове поширення	125
Долгова К.С. Географія дитячого туризму	138
Колодуха О.В. Спортивний та екологічний туризм: співвідношення понять	146
Гергична Ю.В. Методологічні та методичні основи дослідження етнопольового туризму Закарпатської області.....	152
Катаков В.Л., Ганчук О.В. Туризм на Криворіжжі: екскурсійний потенціал міста Кривого Рогу – нової туристичної дестинації України.....	157

Шишунова В.О., Остапчук І.О. Рекреаційні ресурси Криворізького природно-господарського району	163
Максименко Н.В., Москаленко С.І. Сільський зелений туризм: місце і значення в розвитку туристичної індустрії України	169
Мамедова Э.Б. Анализ туристического потенциала Азербайджана	176
Столярчук Н.В., Остапенко О.М. Проблеми становлення та розвитку сфери сільського (зеленого) туризму в Кіровоградській області	184
Соколовський В.А. Особливості рекреаційного потенціалу та районування Йорданії	193
Пилипюк А.В., Колотуха І.О. Стан, можливості та перспективи розвитку спортивного спелеотуризму в Україні	202
Козинська І.П., Безлатія Л.О. Тенденції розвитку туристичних центрів Бельгії	212
Вовк В.М., Мацібора О.В. Застосування геоінформаційних технологій в геотуризмі (на прикладі геологічних пам'яток Кіровоградської області)	220
Павлюк С.М. Сучасний стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного природокористування територій Івано-Франківської області з позиції сільського туризму	228

СЕКЦІЯ 3. Теоретичні, методичні та організаційні основи спортивного туризму та активної рекреації

Вильнер В.Б., Соколов В.А. Пешеходный и горный туризм: взаимоотношение понятий	234
Колотуха О.В. Структура організації спортивного туризму в світі	243
Соколов В.А. До питань туристської термінології	251
Сычева Н.П. Статистика и география туристских спортивных походов ФСТУ в период 1999-2014 гг.	254

СЕКЦІЯ 4. Психолого-педагогічні аспекти туризму та рекреації, підготовка майбутніх фахівців з туризму

Любіцева О.О. Географія туризму в науці, практиці, освіті	264
Серебряй В.С. Український філіал МАДЮТК і проблеми розвитку дитячо-юнацького туризму і краєзнавства	271
Зеленская Л.И. Внедрение методики де Бона для подготовки студентами новых краеведческих экскурсий	277
Щука Г.П., Кашињська О.Є. Підготовка майбутніх фахівців з готельного господарства: спадок радянського періоду	283
Браславська О.В., Рожі І.Г. Організація виховання в туристсько-краєзнавчій діяльності	289
Максютов А.О., Каліновська О.Г. Патріотичне виховання учнівської молоді в процесі туристсько-краєзнавчої діяльності	295
Коваленко Н.О., Каравасва О.М. Механізм впровадження менеджменту якості освіти у процес професійної підготовки фахівців туристичного напрямку	303
Зигунов В.Н. Туристско-спортивная подготовка специалистов по туризму в университете	311

Лисенкова Н.С., Дашной Ю.О. Некоторые аспекты профессиональной подготовки инструкторов-проводников.....	319
Миргородська О.Л. Назначальні практики суспільно-географічного спрямування як засіб формування дослідницьких умінь майбутніх фахівців туристсько-краєзнавчої діяльності.....	326
Щоголоба Г.В. Формування комунікативних вмінь майбутніх менеджерів туризму як педагогічна проблема.....	332
Паровлянский О.Д. Возможности туристско-спортивных туртків для подготовки воспитанцев до захисту Батьківщини.....	339

СЕКЦІЯ 5. Екологічні аспекти туризму та рекреації

Волошин І.М., Лабарткава В.К. Атрактивні об'єкти Сколівщини для екологічного туризму.....	345
Шабанова А.В. Воздействие рекреационной деятельности на городские интруквартирные объекты (на примере парка «Воронежские Озера», г. Самара).....	352
Колотуха О.В. Развитие екологічного туризму в Кіровоградській області та екологічні ризики.....	358
Присуд Ю.І. Біокультурні ресурси м. Харків як об'єкт рекреаційного Природокористування.....	363
Геленера О.Ф., Гульванська Н.Л. Вміст нітратів у водах Кіровоградської області небезпечний для здоров'я.....	371
Топольний Ф.П., Гелевера О.Ф. Вплив довкілля Кіровоградщини і територій поднини.....	377
Михалевська Р.П. Формування еколого-гуманістичного світогляду юних туристів-краєзнавців.....	382

СЕКЦІЯ 6. Краєзнавчий туризм

Матішук О.А. Роль історико-геологічних особливостей території при організації краєзнавчих екскурсій (на прикладі Криворіжжя).....	389
Ситник О. І., Шикор М. М. Гідрологічні ресурси як чинник розвитку туризму Долинського району Івано-Франківської області.....	398
Івченко О.Й., Казакова Т.А. Об'єкти туризму Центрально-міського району міста Кривого Рогу.....	406
Семерга О.П. Белігеративний ландшафт як ресурс туризму (на прикладі Дніпропетровської області).....	417
Відомості про авторів.....	423

the Earth through the study and research of geological monuments known to date in chronological order, taking into account the historical and geological features of their education; emphasis on the possibility of using these unique objects of nature in organizing and conducting excursions in local lore.

Keywords: geological monuments, Archaea, Proterozoic, historical geological events, excursions of local lore.

УДК (556+379.85)(477.86)

Ситник О. І., Шикор М.

Уманський державний педагогічний університет імені Паола Туччи

Гідрологічні ресурси як чинник розвитку туризму Долинського району Івано-Франківської області

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку суспільства туристично-рекреаційна діяльність набирає рис масового соціально-економічного явища і відіграє важливу роль у регіональному розвитку. Зважаючи на кризову ситуацію в світі загалом і в Україні, зокрема, велика кількість людей віддає перевагу відпочинку недалеко від місця свого проживання. Якість такого відпочинку залежить від рекреаційного потенціалу території [8]. Як відомо однією з найважливіших складових рекреації, є водні ресурси які є невід'ємною і надзвичайно важливою складовою природних багатств [4].

Водойми відіграють велике значення для відпочинку, туризму, спорту. Окремі території, особливо в Карпатському регіоні, мають унікальні перспективи з використання водних ресурсів для розвитку туристичної галузі. Такою територією є Долинський район Івано-Франківської області [7].

За мету визначено охарактеризувати гідрологічні особливості Долинського району Івано-Франківської області та можливості їх використання для подальшого розвитку території.

Результати дослідження. Долинський район розташований у північно-західній частині Івано-Франківської області і його площа складає 1,25 тис. км² (рис. 1). Північно-східна частина району з переважанням рівнинним рельєфом лежить у Прикарпатті у межах Присвічанського поясу, південно-західна частина знаходиться у межах Зовнішніх Карпат (Привододільні (Внутрішні) Горгани) і характеризується гірським рельєфом сильно піднятих територій [3].

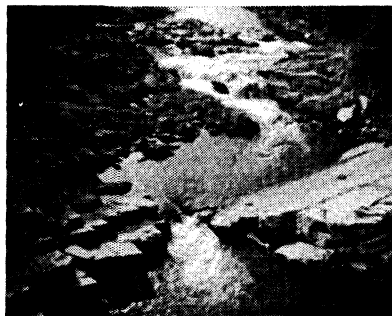
Густота річкової сітки неоднакова і змінюється від 0,2 – 0,4 км/км² у передгірській частині до 1,1 – 1,3 км/км² у гірській. Відносно середній похил річок у передгірській частині складає 9,5 м/км, а в гірській – 65 м/км. За хімічним складом води річок прісні, слабо мінералізовані і відносяться загалом до гідро-карбонатного коксу кальцієвої групи.

Рис. 1. Долинський район, Івано-Франківська область

Річка Свіча з притоками є складовою частиною річкової системи Дністра і бере початок поблизу с. Вишків на північних схилах центрального вододілу Східних Карпат та прокладає свій шлях через центральну і зовнішню зони Східних Карпат і внутрішню та зовнішню зони Передкарпатського прогину. Загальна довжина річки становить 107 км., площа басейну – 1493 км². За характером течії та формою долини Свічу можна досить чітко поділити на дві частини – гірську і рівнинну.

Гірська Свіча має вузьке русло (5 - 10 м.), з глибиною 0,5-2 м., швидку течію (70-90 м/хв.), порожисті уступи та кам'яністі перекати (рис. 2 а). Другою за довжиною в Долинському районі є р. Мизунька, що бере початок за хутором Сіда (поблизу с. Вишкова) (рис. 3). Її довжина складає 51 км., площа басейну – 344 км². Це гірська річка з швидкою течією, яка ускладнена уступами та перекатами, з глибиною русла 0,5 - 1,5 м., вузькою долиною. У Свічу притока впадає на околиці смт. Вигода.

а)

б)

Рис. 2. Річка Свіча: а) гірська (поблизу с. Мислівка); б) рівнинна (поблизу с. Гошів)

Річка Лужанка довжиною 29 км. бере початок на північно-східних схилах г. Буковець у східній частині Сколівських Бескидів (поблизу с. Лужки) (рис. 4). Площа басейну – 149 км², середня глибина русла становить 1-1,5 м. Поблизу с. Підбереж Лужанка зливається зі Свічею.

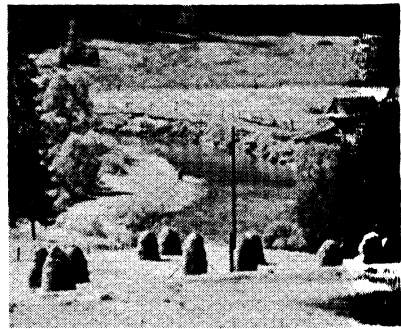
Сукіль (рис. 5) – річка також бере свій початок в Східних Бескидах (хребет Зелем'янка). Площа басейну становить 276 км² і відповідно до рельєфу, швидкість течії змінюється від 50-60 м/хв. до 30-50 м/хв., береги невисокі та обривисті, ширина русла змінюється від 5 м до 12 м.

Великих природних озер на території Долинського району немає. Одним з найбільших є Долинське озеро (рис. 6) з площею водного дзеркала 0,25 км². Середня глибина водойми досягає 2,5 м. запаси води в озері складають близько 600 тис. м³[2].

На території Долинського району велике поширення мають джерела мінеральних вод. В районі зустрічаються аналоги таких загальновідомих мінеральних вод як «Нафтуся», «Миргородська», «Моршинська» та ін., але тільки Мізунське джерело активно використовують. Родовище мінеральних вод розташоване поблизу с. Новий Мізунь (рис. 7). За своїм мінеральним складом води джерело відносять до гідрокарбонатного та хлоридного класів і натрієвої групи.

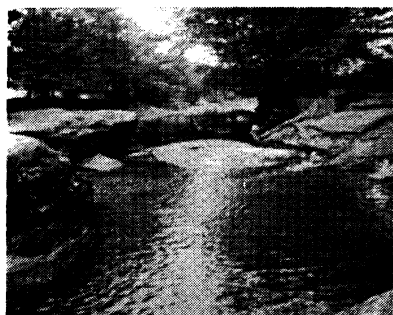
а)

б)

Рис. 3. Річка Мізунька: а) поблизу г. Магура; б) поблизу с. Сенечів

а)

б)

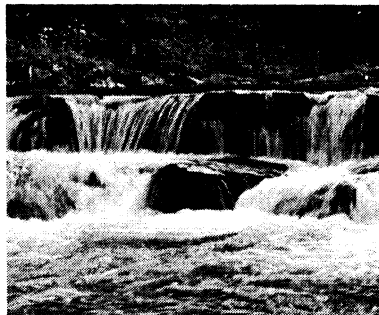
Рис. 4. Річка Лужанка: а) поблизу с. Станківці; б) поблизу с. Церківна

Гірський характер течії річок Долинського району є визначальним для розвитку водного туризму, одного з найпоширеніших видів активного відпочинку, до якого зараховують масові, тривалі водні подорожі на туристичних суднах (гребних розбірних байдарках, катамаранах, плотах тощо) з метою відпочинку, пізнання природних, етнографічних, культурних особливостей прилеглих територій. Згідно із спортивною класифікацією, водні маршрути поділяються за категоріями складності від I (найлегшої) до VI [1].

Найбільш привабливим є рафтинг – вид екстремального спорту, швидкісний сплав гірською річкою через пороги на надувному човні, плоті або байдарці. Сприятливі умови для рафтингу склалися на річках Мізунька та Свіча, які мають порожисті ділянки, формують високі вали під час повені, або маневрені каскади за низької води. Зокрема, Свіча – річка з елементами III-IV категорії складності має сплавну ділянку протяжністю всього 60 км. Мізунька відома лише одним порогом IV категорії складності. За таких умов сплав по річках у свій час було об'єднано в один маршрут «Мізунька-Свіча» [6].

а)

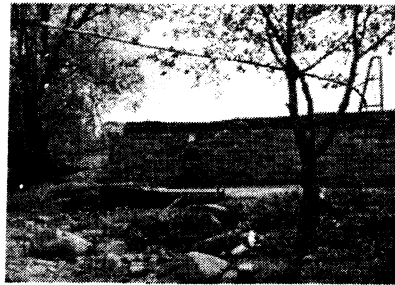
б)

Рис. 5. Річка Сукіль: а) поблизу с. Тисів; б) поблизу с. Бубнище

Кожного року раною весною відбуваються Всеукраїнські особисто-командні змагання серед дорослих зі спортивного водного туризму «Карпатське ралі» на ділянках IV - V класу складності. Програма змагань включає такі дистанції «Спринт з елементом слалому» (р. Мізунька) та «Ралі» (р. Свіча) (рис. 8 а, б).

Рис. 6. Долинське озеро (м. Долина)

а)

б)

Рис. 7. Мізунське джерело: а) вихід природних вод на поверхню; б) законсервовані свердловини

а)

б)

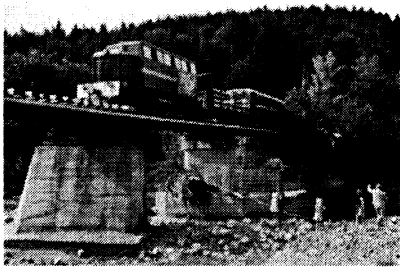
Рис. 8. «Карпатське ралі» (сmt. Вигода): а) «Спринт з елементами слалому»; б) «Ралі»

З наведених фактів, стає зрозуміло, що природна привабливість водних об'єктів Долинищини досить значна. Водойми також багаті і антропогенною складовою рекреаційних ресурсів. На жаль, більшість цікавих для туристів об'єктів створені людиною в минулому. Такими є стара водяна лісопилка на р. Свіча поблизу смт. Вигода побудована в 1895 р. бароном Л. Поппером (рис. 9). На лівому березі р. Мізуньки прокладена одна із найстаріших в Україні вузькоколіїних залізниць – «Карпатський трамвай» (1890 р.) (рис. 10).

З розвитком туризму зростає потреба в модернізації туристичної інфраструктури, а саме в будівництві закладів для розміщення туристів. У Долинському районі інфраструктура, орієнтована на туристичну індустрію, розвинена частково. Пріоритетним напрямком розвитку туризму визначається за «Програмою розвитку туризму в Долинському районі» сільський зелений туризм. На теренах району є декілька баз відпочинку які розміщені поблизу водних об'єктів.

*Рис. 9. Водяна лісопилня
(р. Свіча) (смт. Вигода)*

*Рис. 10 «Карпатський
трамвай» (р. Мізунька)*

В оточені гір на березі р. Свічі поблизу с. Вишків розташована база відпочинку «Бескид» (рис. 11). Тут не заважають відпочинку ані рух транспорту, ані шум міського життя.

Зелений туризм виник, порівняно з іншими видами туризму, найпізніше, розвивається поступово і лише кілька приватних садиб мають змогу приймати рекреантів (рис. 12).

Проте цей мальовничий Карпатський край у наші дні відвідує мало туристів і відпочиваючих, що певною мірою пояснюється занедбаністю раніше відомих лікувально-оздоровчих закладів. Об'єкти, зведені в другій половині ХХ ст., а саме: санаторій-профілакторій «Джерело Прикарпаття», санаторій «Мізунь» які успішно функціонували, давали значний прибуток, були економічно рентабельними, сьогодні закриті.

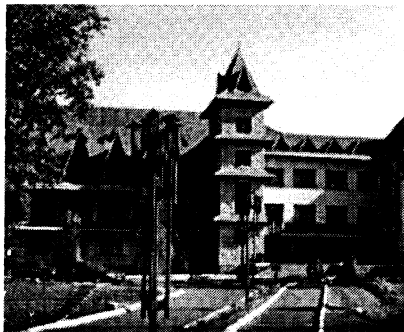
*Рис. 11. База відпочинку «Бескид»
(с. Мислівка)*

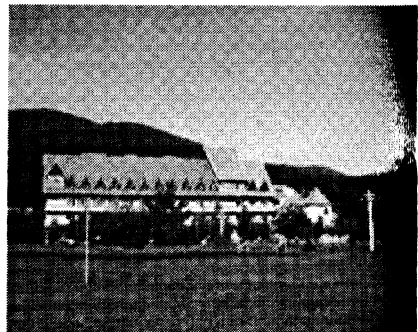
*Рис. 12. Приватна садиба «Велика
Ведмедіця» (с. Вишків)*

Санаторій «Джерело Прикарпаття» розташований в с. Новий Мізунь, в одному з наймальовничих куточків Прикарпаття (рис. 13). Його унікальні джерела мінеральних вод — ефективний засіб лікування шлунково-кишкових захворювань. В арсеналі лікування були: вживання мінеральної води «Горянка», яка є аналогом трускавецької «Нафтусі», хвойні ванни і душі, озокеритолікування, масаж (звичайний, підводний душ-масаж), фітотерапія, інгаляції, великий комплекс сучасних клініко-біохімічних та інструментальних методів обстеження, лікувальна фізкультура. В минулі роки санаторій круглорічно був заповнений упродовж року і щоденно міг прийняти понад 100 осіб.

Також досить відомий санаторно-курортний комплекс «Мізунь» — оздоровчо-туристичний об'єкт, розташований в екологічно чистій зоні Карпат. Санаторний корпус загальною площею 3154 м² розрахований на 150 місць (рис. 14). На території санаторію є свердловини, що дають мінеральну воду типу «Миргородська», «Моршинська», «Трускавецька», «Нафтуса»[5].

*Рис. 13. Санаторій «Джерело
Прикарпаття» (с. Н. Мізунь)*

*Рис. 14. Санаторно-курортний
комплекс «Мізунь» (с. Н. Мізунь)*

Обсяг запасів мінеральної води дає змогу займатись її промисловим виробництвом. Мінеральні води з Ново-Мізузського джерела розливаються у пляшки під назвами «Мізузська» та «Горянка».

Виходячи із досліджень гідрологічної мережі Долинського району можна, зробити висновки: що зазначена територія має розвинену гідрологічну мережу, яку використовують переважно для розвитку водного спорту, хоча потенціал її можливого використання значно більший. Незважаючи на прийняту «Програму розвитку туризму в Долинському районі» існує низка об'єктивних і суб'єктивних причин, які гальмують використання водних ресурсів для розвитку туризму:

- відсутність комплексного та системного підходу до туристичного розвитку території і, відповідно, брак інвестицій;
- недостатня інформованість про можливості водного туризму на території району;
- недостатньо розвинена інфраструктура (доїзди, гідротехнічні споруди, готелі, геоінформаційні системи тощо);
- екологічний стан окремих територій (чистота берегів).

Список використаних джерел:

1. Бордун О. Ю. Водний туризм – перспективний напрямок туризму в Придністров'ї / О. Ю. Бордун, М. З. Гамкало // Туристичні ресурси як чинник розвитку території : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції-семінару (9-10 грудня 2011 р.) – Тернопіль : Видавництво ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012, 300 с.
2. Географічна довідка про Долинський район. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.history.iv-fr.net/>.
3. Гілецький Й.Р. Географія Івано-Франківської області / Й.Р. Гілецький // Львів : ВНГЛ-Класика, 2003. – 165 с.
4. Любинська І. Б. Природні об'єкти як основа розвитку рекреаційного комплексу Деражнянського району / І. Б. Любинська, Т. М. Німчук // Охорна довідка на проблеми збалансованого природокористування : матер. Міжн. конф. (10-11 травня 2011р. – Кам'янець-Подільський : Моришинський, 2011. – с. 244-249.
5. Монастирський В. Туристичні ресурси Долинського району Івано-Франківської області / В. Монастирський. // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2008. - Вип. 24. – С. 208-211.
6. Підмогильний С. Б. Розвиток водного туризму на ріках України та Подністров'я / С. Б. Підмогильний // Туристичні ресурси як чинник розвитку території : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції-семінару (9-10 грудня 2011 р.) – Тернопіль : Видавництво ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012, 300 с.
7. Природні ресурси України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/>.
8. Слободянюк Ю. В. Перспективи використання річки Південний Буг з рекреаційною метою у межах Немаїрівського району / Ю. В. Слободянюк, О. І. Ситник // Туризм і гостинність в Україні: стан,

проблеми, тенденції, перспективи розвитку: матеріали II Міжнар. наук.-практ. Конф. (16-17 жовтня 2014 року, м. Черкаси). – Черкани Брами-Україна, 2014. – 412 с.

Ситник О. І., Шикор М. М. Гідрологічні ресурси як чинник розвитку туризму Долинського району Івано-Франківської області. У статті розглянуто характеристику гідрологічних об'єктів Долинського району Івано-Франківської області, визначено умови, проблеми та перспективи використання місцевих водних ресурсів для розвитку туризму та рекреації.

Ключові слова: гідрологічні ресурси, гідрологічна мережа, водний туризм, рафтинг, мінеральні джерела, інфраструктура.

Ситник А. И., Шикор М. М. Гидрологические ресурсы как фактор развития туризма Долинского района Ивано-Франковской области. В статье рассмотрена характеристика гидрологических объектов Долинского района Ивано-Франковской области, определены условия, проблемы и перспективы использования местных водных ресурсов для развития туризма и рекреации.

Ключевые слова: гидрологические ресурсы, гидрологическая сеть, водный туризм, рафтинг, минеральные источники, инфраструктура.

Sytynk A.I., Shykor M.M. Hydrological resources as a way of the tourism development in Dolyna district Ivano-Frankivsk region. This article is discussed the characteristic of the hydrological objects of Dolyna district (Ivano-Frankivsk region), defined conditions, problems and prospects of using local water resources for the tourism development and recrea.

Keywords: hydrological resources, hydrological network, water tourism, rafting, mineral springs, infrastructure.

УДК 911.3:30

Лакомова О.Й., Казакова Т.А.

КПІ ДВНЗ Криворізький національний університет

Об'єкти туризму Центрально-міського району міста Кривого Рогу

Вступ. Кривий Ріг – край не тільки руди та металу, а й самобутньої культури і духовності, який за свою історію накопичив велику і багату скарбницю традицій та мистецьких здобутків. Центрально-міський район, як і усе місто належить до територій із значним рекреаційним потенціалом. Насамперед, це унікальний ландшафт, рослинність, акваторії. Відпочинку сприяє мальовнича природа, велика кількість сонячних днів, унікальні пам'ятки природи, архітектури, мистецтва та історії. В умовах розвитку промисловості, дуже важливо розвивати дозвілля та відпочинок, тому актуальним є розгляд змісту та територіальної організації туристичних об'єктів району.

Об'єктом дослідження є туристичні об'єкти Центрально-міського району. *Предметом* дослідження є зміст та розміщення об'єктів туризму в межах Центрально-міського району м. Кривого Рогу. *Мета нашої роботи* – дати рекреаційну оцінку туристичних об'єктів Центрально-міського району м. Кривого Рогу. Для досягнення поставленої мети вирішувались наступні завдання: 1) виявити зміст туризму та його видів; 2) визначити ресурсну базу видів туризму; 3) здійснити територіальний та сутнісний аналіз туристичних ресурсів Центрально-міського району.

Викладення основного матеріалу. Туризм – надзвичайно модна і кон'юнктурна сфера економіки. Туризм розглядається як тимчасовий виїзд людини з місця постійного проживання з оздоровчою, пізнавальною або професійно-діловою метою без постійно оплачуваної посади на новому місці. Туризм з економічної точки зору – це суспільно-організаційна економічна діяльність, спрямована на виробництво послуг і товарів, для задоволення потреб людей, що перебувають поза місцями постійного проживання, з метою задоволення їх потреб, пов'язаних з відпочинком, відновленням здоров'я, задоволенням духовних запитів [7].

Провідними факторами розвитку масового туризму є природно-географічні, демографічні, соціально-економічні, матеріально-технічні. *Природно-географічні фактори* – це гарна та багата природа, сприятливий клімат, рельєф місцевості, підземні печери, мінеральні джерела тощо. *Демографічні фактори* пов'язані зі збільшенням чисельності населення в світі, що викликає майже прямо пропорційне збільшення кількості потенційних туристів. *Соціально-економічні фактори*, зокрема зростання національного прибутку, збільшення вільного часу, зростання культурно-освітнього рівня населення з середньою та вищою освітою (що викликає й відповідний потяг до зростання естетичного рівня), спонукають до активного відпочинку, пов'язаного з переміщеннями, знайомствами з об'єктами історико-культурної спадщини людства в різних країнах і регіонах світу, цікавими природними утвореннями [8].

В залежності від типів об'єктів, які використовуються як об'єкти показу туристам і їх відвідування розроблені декілька класифікацій видів туризму. За змістом найбільш поширеними видами туризму є екологічний, спортивний, музейний, культурний і новітній – індустріальний [1, 7]. Вже попередньо можна оцінити, що м. Кривий Ріг і Центрально-міський район належать до територій зі сприятливими умовами для розвитку зазначених видів туризму.

Екологічний туризм. Найчастіше екологічний туризм розуміють як подорож у природні зони та області з метою збереження навколишнього середовища і підтримання добробуту місцевих жителів (визначення Міжнародної організації екотуризму).